

1. Heder

I många delar av världen är heder ett vedertaget skäl till att kontrollera flickor och kvinnor. Hedersrelaterat våld mot flickor och kvinnor representerar ett systematiskt hot mot flickors och kvinnors liv. Detta våld är ett brott mot den mest fundamentala av alla rättigheter, nämligen rätten till liv.

Heder är begrepp som används för att kamouflera mäns behov av kontroll av flickors sexualitet och frihet. Familjens status vilar på hedern och flickan/kvinnan förkroppsligar mäns heder. Hederskulturen sätter oerhört snäva gränser för vad som är tillåtet för flickor och kvinnor. Överskrider flickor/kvinnor dessa gränser riskerar hon att bli bestraffad. Hedersmord är den grövsta formen.

Hedersrelaterat förtryck och våld får sin specifika betydelse genom det kollektiva ansvaret. De hedersrelaterade värderingarna hävdas av klanen, stammen, släkten och det är offentligheten som ger män heder. Denna offentlighet är även mannens ögon när han inte är närvarande och kan kontrollera sina kvinnor. (UN DocumentE/CN.4/2002/83 och Asma Yahangir, FN rapportör 2004-2010)

I Sverige blev hedersrelaterat våld och förtryck en offentlig angelägenhet i och med morderna på Pela Atroshi år 1999 och Fadime Sahindal år 2002.

2008 genomfördes en enkätundersökning i Stockholms stad om förekomsten av hedersrelaterade krav på tonåriga flickor och pojkar. Resultatet är att 11 % av samtliga flickor förväntas följa hedersrelaterade värderingar och normer. Sett utifrån föräldrarnas etniska bakgrund, om de är födda i Sverige eller inte, framkom att det var nästan en av tre flickor med två utlandsfödda föräldrar som uppfyllde kriterierna, medan inga flickor med två svenskfödda föräldrar gjorde det. (Schlytter et al., 2009 Oskuld och heder. En undersökning av flickor och pojkar som lever under hedersrelaterad kontroll i Stockholms stad – omfattning och karaktär, Stockholms Stad)

1 juli 2014 fick Sverige en lagstiftning som kriminaliserar tvångsäktenskap och som tar sikte på att stoppa alla barnäktenskap.